

در جست و جوی
فضاهای گمشده
نظریه های
طراحی شهری

مترجمین
سید محمد مهدی هاشمی نیا
امیر حسن مهدی پور
بهاره معینیان

نویسنده: راجر ترانسیکر

سرشناسه: ترنسلیک، راجر، ۱۹۴۳-م.

-Trancik, Roger, 1943

عنوان و نام پدیدآور: در جست‌وجوی فضاهای گمشده: نظریه‌های طراحی شهری/نویسنده راجر ترانسلیک؛ مترجمین سیدمحمد مهدی هاشمی‌نیا، امیرحسین مهدی‌پور، بهاره معینیان؛ ویراستار تخصصی امیرحسین شبانی.

مشخصات نشر: اصفهان: ترنم اندیشه، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص: مصور: ۲۹x۲۲ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۳۸۶-۲-۴

یادداشت: عنوان اصلی: Finding lost space : theories of urban design, c1986.

یادداشت: کتاب حاضر نخستین بار با عنوان "یافتن فضای گمشده: نظریه‌های طراحی شهری" و ترجمه مریم محمدی، سیاوش روزبه توسط دانشگاه هنر، ۱۳۹۹ (خ، ۳۰۸ ص.) منتشر شده است.

عنوان دیگر: نظریه‌های طراحی شهری.

عنوان دیگر: یافتن فضای گمشده: نظریه‌های طراحی شهری.

موضوع: شهرسازی - فلسفه City planning -- Philosophy

موضوع: فضا در معماری - فلسفه Space (Architecture) -- Philosophy

شناسه افزوده: هاشمی‌نیا، سیدمحمد مهدی، ۱۳۷۳، مترجم

شناسه افزوده: مهدی‌پور، امیرحسین، ۱۳۷۳، مترجم

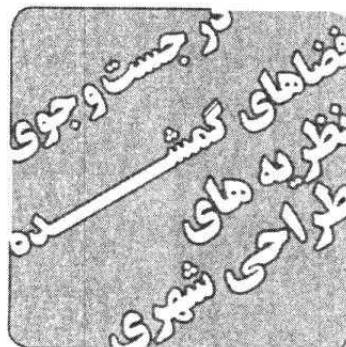
شناسه افزوده: معینیان، بهاره، ۱۳۶۵، مترجم

شناسه افزوده: شبانی، امیرحسین، ۱۳۵۹، ویراستار

رده بندی کنگره: NA۹۰۳۱

رده بندی دیویی: ۷۱۱/۷۱۴۰۱

شماره کتابشناسی ملی: ۷۸۹۴۴۳۲

نویسنده: راجر ترنسلیک

مترجمین: سیدمحمد مهدی هاشمی‌نیا

امیرحسین مهدی‌پور

بهاره معینیان

ویراستار تخصصی: دکتر امیر حسین شبانی

سرپرست مترجمین: دکتر امیر حسین شبانی

انتشارات: ترنم اندیشه

مدیر مسئول: محمدرضا ملاقلی

مدیر داخلی: فرشته میرفندرسکی

مدیر هنری: نفیسه میرفندرسکی

نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۴۰۰

تعداد صفحات: ۲۵۲ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۳۸۶-۲-۴

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

بهاء: ۱۶۵/۰۰۰ تومان

رایانه الکترونیکی مولف:

mmhasheminia@gmail.com

همراه مولف: ۰۹۱۳۶۳۰۲۴۴۵

رایانامه الکترونیکی ناشر:

tarrannomandisheh@gmail.com

مدیر مسئول

۰۹۱۳۱۳۹۳۹۴۶

فهرست مطالب

۱۱	 مقدمه
فصل اول: فضای گمشده چیست؟	
۱۴	 مسئله امروزه طراحی شهری
۱۶	 تعریف فضای از دست رفته
۱۶	 فضای گمشده دقیقاً چیست و با فضای شهری مثبت یا پویا چه تفاوتی دارد؟
۱۷	 علل به وجود آمدن فضاهای از دست رفته شهری
۱۸	 اتومبیل
۲۰	 جنبش نوگرایی در طراحی شهری
۲۴	 منطقه بندی و نوسازی شهری
۲۸	 خصوصی سازی فضاهای عمومی
۲۹	 کاربری اراضی متغیر
۳۰	 طراحی مجدد فضاهای از دست رفته
فصل دوم: توسعه فضایی قرن بیستم	
۳۶	 کارکردگرایی
۳۹	 باوهاوس
۴۱	 دی استیل
۴۲	 لوکوربوزیه
۴۵	 شبکه عملکردگرایی
۵۱	 واکنش های انتقادی

۵۴	بیانیه‌های کالبدی.....
۵۵	معابر و میداين مدرن: تهديد ناشی از عمودی سازی.....
۶۰	خیابان اصلی.....
۶۲	پلازاهایی که با اختلاف از زمین پایین‌تر از کف قرار دارند و مراکز خرید ساخته شده در بناهای تغییر کاربری یافته.....
۶۵	باغ شهر، حومه و شهرهای جدید.....

فصل سوم: نمونه‌های پیش‌بینی فضای شهری

۷۷	سخت فضاها.....
۷۹	نمونه‌های تاریخی: میدان‌ها.....
۸۷	نمونه‌های تاریخی: خیابان‌ها.....
۹۴	فضای باز در برابر فضای اشغال شده.....
۹۸	فضای پیوند دهنده در سطح.....
۹۹	فضای یادمانی در برابر فضای خصوصی.....
۱۰۱	فضای ارتباطی.....
۱۰۱	نرم فضاها.....
۱۰۱	فضای انسانی.....
۱۰۳	فضای روستایی.....
۱۰۴	فضای پارک مانند.....
۱۰۶	فضای نمادین: باغ معبد ژاپنی.....
۱۰۸	نتیجه‌گیری.....

فصل چهارم: سه نظریه طراحی فضای شهری

۱۱۲	نظریه شکل-زمینه.....
۱۱۵	توده‌های شهری.....
۱۱۷	فضا در شهر.....
۱۲۱	نظریه اتصال.....
۱۲۷	نظریه مکان.....
۱۳۹	نظریه شکل زمین، نظریه اتصال و نظریه.....

فصل پنجم: مطالعات موردی

۱۴۷	مطالعه موردی اول: بوستون، ماساچوست.....
۱۴۸	فقدان ارتباط بین مناطق.....
۱۵۰	نوسازی شهری.....
۱۵۱	بزرگراه‌ها.....

۱۵۱	تنوع معماریانه
۱۵۲	توسعه برنامه‌ریزی نشده
۱۵۴	تکامل بندر و تخریب مرکز شهر
۱۵۸	اداره باز توسعه بوستون
۱۶۰	نقاط قوت مفهومی در طراحی: ۱۹۵۹-۱۹۸۰
۱۶۳	بهبود ارتباط بین این کانون و بندرگاه
۱۷۰	نتیجه
۱۷۱	مطالعه موردی ۲: واشنگتن دی سی
۱۷۳	پیش فرض‌های لانفان
۱۷۴	واشنگتن به عنوان یک چشم‌انداز رسمی: تقویت ارتباطات
۱۷۹	آثار تاریخی و محوطه: توده و فضای شهری
۱۸۱	آثار تاریخی به عنوان مکان
۱۸۱	پاریس در خیابان پنسیلوانیا
۱۸۳	نوسازی مرکز تاریخی شهر
۱۸۴	میدان فواره‌های عظیم
۱۸۸	میدان وسترن: میدان تخت
۱۹۲	طرح جامع کاپیتول ایالات متحده
۱۹۴	نتیجه
۱۹۴	مطالعه موردی ۳: گوتبورگ، سوئد
۱۹۶	تحولات تاریخی پنج دوره
۲۰۱	شکل فیزیکی کنونی
۲۰۵	جاده کمربندی
۲۰۶	گره‌های فضای گمشده
۲۰۸	لی لا بومن
۲۱۱	جارد توگت
۲۱۴	کانگ اسپورت پلاستن
۲۱۷	استنپیرن
۲۲۰	دروتنینگ تورجت
۲۲۲	خطوط تردد خودرو
۲۲۳	نتیجه گیری
۲۲۶	نمونه موردی ۴: شهر بایکر نیوکاسل انگلستان
۲۲۹	اجاره

مقدمه

این کتاب مقدمه‌ای بر نظریه‌ها، واژگان، و مسائل جاری در رابطه با طراحی فضایی شهری است. اگر چه در ابتدا مقصود استفاده برای طراحان و دانشجویان شهر است اما امید است مفاهیم و مثال‌های آن علاوه بر دانشجویان برای سطوح تخصصی نیز مورد استفاده قرار بگیرد. مباحث تئوری و انتقادی با مطالعه‌ی کاربردی همراه با استراتژی‌هایی برای حل مسائل ساختار فضایی در شهرهای مدرن با هم آمیخته شده‌اند.

با آزمودن ماهیت فضای شهر سنتی، حقایق متعددی در ساختار آنان پدیدار شده است. در بیشتر شهرهای مدرن، این حقایق به فراموشی سپرده شده‌اند و نتیجه‌ی آن پدیده‌ای به نام (فقدان فضا) یا (فضای گم شده) می‌باشد. این کتاب به دلایل فقدان حقایق نگاهی می‌اندازد و روش‌هایی پیشنهاد می‌کند تا ارزش‌های سنتی و مفهوم فضای باز شهری را بار دیگر به مفهوم خود بازگردانده شوند.

در فصل اول، مسئله‌ی فضای شهری گم شده معرفی می‌شود. پنج فاکتور مهم که در شکل‌گیری این مسئله دخیل هستند عبارتند از: اتومبیل، جنبش نوگرایی در طراحی شهری، منطقه بندی و نوسازی شهری و غلبه‌ی تمایلات شخصی بر تمایلات جمعی و تغییرات در نحوه استفاده از زمین (کاربری اراضی) در درون شهر ارزیابی می‌شود.

فصل دوم به تفصیل فلسفه، سیر تکاملی، و تأثیر ذهنیت کارکردگرا را شرح می‌دهد و سپس بعضی از واکنش‌های مهم و نقادانه در سال‌های اخیر را معرفی می‌کند. بخش دوم از این فصل، عوامل دیگری را نیز به بحث می‌گذارد که فرم‌های سنتی فضای شهری را دچار فرسودگی کرده‌اند. غلبه ساختار کالبدی عمودی درون شهر باعث از بین رفتن ماهیت فضای خیابانی شده و این در حالی است که میادین عمومی شاخص به فراموشی سپرده شده‌اند و یا بازارهای داخلی (مجموعه‌های خرید، پاساژها، مال‌ها و...) ساختار سنتی و اجتماعی خیابان را مخدوش کرده‌اند. همچنین تلاش کرده‌ایم تا پیشنهادهایی را برای شهرهایی که محوریت باغ‌شهر دارند و یا شهرهای جدید و حومه نشینان ارائه دهیم. نتیجه رویاهای مدینه فاضله برای آمیخته نمودن شهر و روستای موجود، این پیشنهادات می‌باشد که منجر به هدایت و انتقال انرژی به دور از مسائل فضای شهری به آنان شده است.

فصل سوم راجع به نمونه‌های اولیه و تاریخی فضای شهری و دیدگاه‌های معاصر بحث می‌کند. تمایز میان (سخت فضاها) و (نرم فضاها) همراه با موقعیت‌های مناسب برای هر کدام از آنان را تشریح می‌کند.

در فصل چهارم، واکنش‌های نظری و نقادانه برای بحران شهرهای مدرن به سه دسته تقسیم می‌شوند:

نظریه شکل - زمینه، نظریه اتصال و نظریه مکان. نقاط ضعف و قوت هر کدام شناسایی می‌شود و نیاز برای ادغام هر سه رویکرد را به منظور طراحی فضایی شهری موثر نشان می‌دهد.

در فصل پنجم، تفاوت‌های میان ساختار فضایی، پیوستگی و زمینه شرح داده شده است که این کار از طریق مطالعات مسائل طراحی شهری در: بوستون، ماساچوست، واشنگتن دی سی، گوته بورگ، سوئد، و منطقه‌ی بایکر در نیوکاسل انگلستان انجام شده است. در بوستون یک ساختار مستحکم، هویت و محدوده آنان را مشخص می‌سازد که ارتباطات میان محلات هنوز مشکل ساز است. در واشنگتن نقشه‌ی کلی می‌توانست اتصال قوی‌ای بین بناها در شهر پدید بیاورد اما بافت شهری برای تحقق این ارتباطات هرگز موفق نبود. گوته برگ، الگوی مستحکمی را میان هسته‌ی مرکزی و هویت محلات، با وجود مسائلی که در خصوص ارتباط میان محدوده سابق بود، ترکیب کرد. بازسازی در بایکر آزمایشی بود برای حفظ هویت جامعه و منابع تاریخی در عین حال که بافت محله بازطراحی شد. در هر قسمت مسائلی مربوط به ارتباطات شکل - زمینه، اتصال و مکان وجود دارد اما تمرکز ما بر طبق موضوع عوض می‌شود.

در بخش نتیجه‌گیری قواعدی را که می‌تواند اهداف طراحی کلی را به مرحله‌ی انجام برساند خلاصه کرده‌ایم. این قواعد شامل محدوده‌ی جانبی، پل سازی و آمیختن فضای خارجی و داخلی می‌شود که این درحالیست که استراتژی‌ها شامل قواعد افزایش و مدافعه‌اند هستند. پیش‌بینی ما برای آینده استفاده‌ی بهینه از فضای زمین است که منجر به ایجاد یک فرم شهری منسجم‌تر و کامل‌تر می‌شود که در پی آن فرصت زیادی برای باز پس‌گیری مجدد فضای گم شده را خواهیم داشت.